

Tekst: 1 Samuel 3: 1-11

Lieve mensen, gemeente van Christus,

Het schooljaar is weer begonnen.

Vorige week stond ik op de haven van West Terschelling, staat daar ook een vrouw te wachten. Komt haar zoon van de boot uit Harlingen aangesjokt met een tas vol boeken, blijkbaar naar school geweest, komt bij z'n moeder aan, plompt die volle tas op het stuur van haar fiets en kijkt haar daarbij even aan.

'Moet je die allemaal kaften?' zegt ze.

'Jaahh,' zucht de jongen, en jij gaat mij helpen - hoorde ik hem denken.

Kaften..., het moet van school. Ik herinner het me als de dag van gisteren, vooral dat uitknippen van de uitsparing voor de rug... (doe ik voor...)

Moeders en zonen... Samuel is ook een scholier. Hij is door zijn moeder niet naar school gestuurd, maar naar de tempel. Zo had zij dat beloofd, en beloofd is beloofd. Moeder Hannah was onvruchtbaar. Dat komt veel voor in de Bijbel. Het staat voor de onvruchtbare geloofsgemeenschap van Israël die eigenlijk dood is, er gaat niks vanuit. Toch brandt in Hannah heilig vuur. Ze komt trouw naar de tempel... en bidt, zonder omhaal van woorden, zuiver. En dat bidden draagt vrucht. Het kind krijgt de naam Samuel, 'God hoort...' Het gebed van een hart dat schreit en verlangt... wordt gehoord, is verhoord in een wereld waarin het woord van God op een bedreigde diersoort lijkt.

En nu is Samuel een scholier en gaat hij, zoals beloofd, naar de tempel. En daar is Eli, zijn mentor. Maar in Eli zelf brandt amper nog licht, zijn zicht is star, geestelijk lijdt hij aan staar. Maar daar komt die frisse loot van Hannah, 'gebed om genade' is haar naam... en die naam gaat hier open, bloeit op in Samuel...

De 'jongfeint' Samuel is tempeldienaar van de Eeuwige. Dat Friese woord 'jongfeint', jongeling, staat voor wat er gaat gebeuren. Een jongeling is iemand die aan het wakker worden is, is iets in de mens dat wakker wordt, dat ontwaakt. Zoals we nu wakker worden over wat we aan onze jongelingen achterlaten aan aarde. Hier in Samuel gaat het om het openbreken van bewustzijn voor het licht in Gods woorden. Gods woorden zijn spaarlampen van licht, van inzicht in ons leven. Deze week hoorde ik een prachtig gesprek met Stefan Sanders, die op latere leeftijd jongeling werd, en God ontmoette.. Eigenlijk blijft een mens altijd scholier...

Ja, daar in Silo had een moeder, ze heet Hannah, in die woest en ledig geworden wereld haar zoon aan God beloofd. En daar gaat dat woord vlamvatten. Maar zover is het nog niet. Er moet eerst nog wat gebeuren, in de jonge Samuel opgewekt worden, geboren worden. Een

mens wordt uit de moeder geboren en uit God, van boven, door de geest gewekt. Worden scholieren van nu nog wel van boven geboren? Ze leren, maar leren ze wel dat ze tempel zijn? Dat ze kostbaar zijn, niet in €'s maar als jongere die ontwaakt? Wat leren we onze scholieren en wat niet? Leren ze nog wel dat hun lichaam bedoeld is tempel te zijn? Of leveren we ze over aan de macht van het kapitaal, in plaats van dat we hen beschermen als icoon van de eeuwigheid?

Samuel, hij zei graag ja tegen de belofte van zijn moeder, dan hoefde hij tenminste geen boeken te kافتen. Wel moest hij een boek van kافت tot kافت leren. De Thora, de eerste vijf boeken...ik stel het me zo voor:

Eli zit met zijn pupil in de tempel en begint bij het begin, het grondbeginsel. En uit zijn hoofd roept hij: *In den beginne schiep God de hemel en de aarde, "zeg maar na..."* zegt de ouwe Eli... *En de aarde is woest en ledig geworden.... En de geestadem Gods zweefde over de wateren...* En toen was de oude tempelbaas even stil.... Want die geest ziet hij nauwelijks meer vliegen en het licht dat het verspreidt is ook nagenoeg gedoofd. Het woord van de Heer is net als zoveel boomsoorten met uitsterven bedreigd.

En het geschiedde. God komt. *Eli is gaan liggen op zijn plaats.* Makum staat er. En *De lamp van God brandt nog.* De lamp van God, dat is de menora, de zevenarmige kandelaar. God waakt in dat licht ook al slaapt de mensheid.

Soms lijken tijden als tweelingen op elkaar.

Samuel ligt ook. En heel fijntjes vertelt het verhaal waar: in het paleis van de Here...waar de ark van God is. Zo dichtbij is hij, dat hij van God gaat dromen. Hij geeft het zijn beminde Samuel in de slaap. Alhoewel, nergens staat dat de pupil slaapt. Hij is immers aan het ontwaken. Nog beter gezegd, hij wordt gewekt. Opgewekt. De opgewekte. *Samuel. Hier, ik.* Het horen van Samuel begint te komen. Alleen, waar komt die stem vandaan? Dat moet Eli zijn, *hij snelt naar Eli toe, hier ben ik. Je hebt gedroomd Sam. Ga liggen.* Braaf doet Samuel wat Eli sommeert, zoals scholieren doen wat meneer of mevrouw zegt.

God houdt aan. Weer gaat Sam naar Eli, allen staat er nu niet meer dat hij snel gaat, maar dat hij opstaat. Dat snelle stond voor het slaafse, dat is de tweede keer al een stuk minder. 'Hij staat op' staat voor 'op eigen benen kunnen staan'. En weer zegt zijn geestelijke vader: *ga liggen*, maar nu voegt hij er aan *mijn zoon* toe. Er groeit intimiteit, maar inzien doen zij beide nog niet. Die lieve Sam, het licht moet nog over hem gaan schijnen, zoals de zon door een wolkendek heen gaat breken.

Dan, ten derde male, komt het ontwaken, eerst bij de meester en dan pas bij de leerling. Het is ontroerend hoe Eli dan inziet wat Samuel eigenlijk zegt. Bij ons mensen horen we vaak alleen de buitenkant van wat iemand zegt. Er zit zomaar een verborgen boodschap in ons spreken, die ons ook zomaar ontgaat. Het goed kunnen aflezen wat iemand doet en zegt is

een hele kunst. Luister, stel je oordeel uit, schort het op, durf niets van iets te vinden. *Mijn zoon, wat zeg je eigenlijk.* Eli's lamp vat vlam.

Ga, leg u neer. Dat zinnetje heeft al eerder in de Bijbel geklonken, toen Abraham Gods stem hoorde, toen God zei: ga... Er is een geestelijk gaan waartegen je niks hebt in te brengen, dit is dat ga. En dan komt het belangrijkste zinnetje van Eli tot nu toe: *Spreek, Heer, want uw dienaar hoort.*

Spreek Heer voor het te laat is..., *uw dienaar hoort.* Samuel gaat weer liggen, opmerkelijk genoeg staat er niet zoals eerder, *bij de ark*, maar *op zijn plaats*. Dat hoorden we in het begin over Eli, maar nu staat het er bij Samuel. Dat vertelt ons, dat Samuel de plek van Eli heeft overgenomen. Hij neemt het ambt over, hij is nu priester-profeet. Dat is geen titel, maar een taak, die hij zal vervullen, want hij weet, het licht brandt, het licht van de Heer, het valt door de ramen van Samuels ogen over de wereld.

Samuel is op zijn plek, op zijn plaats. Wat voor hem geldt, geldt ook nu. Wie ontwaakt, komt op zijn plek aan. Ik hoop dat scholieren en studenten, en ook wij volwassenen, dat mogen ervaren. Dat wij net als Samuel op onze plek zijn. 'Plek, plaats' in de Bijbel is 'makom, mokum'. Dat betekent naast plaats ook bestemming. In deze tijd die aan de rand van chaos lijkt, brandt een licht dat ons te midden daarvan onze plek wijst, waar we staan voor wat onze taak is, wakker om ons heen kijkend, ziende wat het leven van ons vraagt en waartoe het ons uitdaagt.

Zo dat we ervaren, hier gebeurt wat Jezus ons leert bidden:

'Uw koninkrijk kome, uw wil geschiedde, gelijk in de hemel zoals ook op de aarde.'

Dan weten we dat onze plaats en bestemming elkaar gevonden hebben, en ons sterk en moedig maken.

Amen